

Castell de Cornil

Vilanova de Sau

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Puig de la Força
Emplaçament A la península coneguda com el Puig de la Força i que surt del cingles de Tavertet

Coordenades:

Latitud: 41.98014
Longitud: 2.38931
UTM Est (X): 449408
UTM Nord (Y): 4647752

Classificació

Número de fitxa 08303 - 149
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle IX-XI
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: El castell es troba en estat de ruïna i amagat sota la vegetació.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN. Decret 22/04/1949. Boe 05/05/1949
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari CCAA núm. 11897
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08280A003000570000JO

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Joan Casas Blasi
dt., 01/06/2010 - 02:00

Descripció

Es troba situat en una zona de terra erma, en una península que sobresurt del cingles de Tavertet. El lloc on es troba també es conegut com el Puig de la Força. S'hi accedeix amb dificultat i només des del sud-oest del Pla del Castell, a partir d'un corriol que ja està senyalitzat. Les restes de l'antic castell són poc visibles sota la vegetació i runa que s'ha acumulat. S'observa part d'un mur possiblement corresponent a la muralla a la vessant nord-est. També es poden observar la presència d'altres estructures associades així com la torre que és de planta rectangular. Al migdia s'observa la presència d'una cisterna excavada a la roca amb unes dimensions de 9 x 3 metres i recoberta amb una volta de carreus. S'observa com a les vessants del puig hi ha restes d'altres estructures sota les vaumes que segurament foren habitatges com a masos-bauma, que continuaren essent utilitzades un cop abandonat el castell. Les construccions que s'observen són de carreus de pedra calcària de la zona i col·locats en disposició horitzontal.

Història

Aquest castell era termenat. El seu terme ocupava la major part del municipi de Vilanova de Sau. Tan mateix sembla que les seves funcions termenals no sobrepassaren el segle XI, fet però que no es pot confirmar plenament. Les primeres notícies històriques daten el 971 quan Adal i la seva muller Gisclavara vengueren a Esclua una peça de terra que tenien situada al terme del castell de Cornil. A partir d'aquesta data les compravendes que fan esment del Castell es succeeixen fins que al segle XI es substitueix el nom pel de Cornil pel de Vall de Sau. El domini eminent del Castell i del terme era a mans dels comtes de Barcelona, el principal feudatari fou la familiar de castlans de Cabrera. Apareixen documentats per primera vegada el 1247 quan Berenguer de Cabrera féu testament i llegà al seu fill Arnau tot el que tenia a Sau per herència de la seva mare. Entre aquests bens hi figurava la roca e Sau. El 1356 la Roca de Sau fou unida al comptat d'Osona que rei Pere el Cerimoniós creà pel Vescomte Bernat III de Cabrera. A principi del segle XV la família canvià el nom originari pel de Vilafreser arran un enllaç matrimonial i ja cap al 1443 foren els Vilanova els que eren castlans del Castell. També eren feudataris de Savassona. El 1472 el Castell encara estava dempeus després e la fi de la guerra entre la Generalitat i el rei Joan II. Tot i que a la documentació en un moment determinat no es faci esment del mot Cornil, es pot identificar el castell amb el topònim de la "roca", "força" que si que apareix.

Bibliografia

PLADEVALL Antoni. (1973). "El castell de Cornil, la Roca de Sau i el Casal del Pi". Els Castells Catalans. Vol IV Barcelona. PLAEVALL Antoni. (1998). "El castell de Cornil". Catalunya Romànica. Osona. Enciclopèdia Catalana. ORDEIG I MATA, RAMON. 1999. Catalunya Carolíngia. Vol. IV. Els comptats d'Osona i Manresa. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. 1999. A.A.D.D. (2002). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Guillerics-Savassona 2002. Inèdit. Espai Natural de Guillerics-Savassona. Diputació de Barcelona.

